

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور

۳۷. بودجه استانی

به نام خدا

فهرست مطالب

۲	چکیده
۲	مقدمه
۴	۱. جایگاه بودجه استانی در بودجه عمومی دولت
۷	۲. ماهیت درآمدها و هزینه‌های استانی
۱۰	۳. مزاد یا کسری درآمدهای استان‌ها در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲
۱۴	۴. بررسی مصارف استانی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲
۲۲	نتیجه‌گیری
۲۳	منابع و مأخذ

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور ۳۷. بودجه استانی

راهبردهای پیشنهادی برای بررسی لایحه بودجه ۱۳۹۲ در مجلس شورای اسلامی در راستای ارتقای کارایی و اثربخشی بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ نسبت به سال‌های گذشته پیشنهاد می‌شود که نمایندگان و کمیسیون‌های محترم به موارد زیر تمرکز نمایند:

- **مبنای قانونی:** بررسی شود مبنای قانونی برآورد منابع و مصارف در بودجه در هریک از امور بخشی و فرابخشی چیست؟
- **تغییر هزینه‌ها:** آیا مجموعه اعتباراتی که در هریک از بخش‌های تخصصی (مانند مسکن، حمل‌ونقل، آموزش، بهداشت و...) پیش‌بینی شده است برای انجام وظایف آن حوزه (نه دستگاه) کافی است؟ دلیل تغییرات اعتبارات نسبت به سال قبل در هریک از بخش‌ها چیست؟
- **بررسی آثار:** آثار تخصیص اعتبارات به هریک از بخش‌ها چیست؟ به‌عنوان مثال با هزینه‌کرد اعتبارات پیش‌بینی شده در بودجه، شاخص‌های هریک از حوزه‌های بخشی و فرابخشی (مانند کشاورزی، فرهنگ، امنیت، آموزش، سلامت و...) چه تغییری خواهند کرد؟
- **عدم قانونگذاری جدید:** در بررسی احکام بودجه، احکامی که در صدد قانونگذاری جدید یا اصلاح قوانین دائمی در لایحه هستند حذف شوند و همچنین مجلس از ارائه پیشنهادهای جدید از این دست اجتناب کند تا مانع از درهم‌ریختگی نظام قانونی و حقوقی کشور شود.
- **عدم ورود به اصلاح ردیف‌های بودجه‌ای:** مجلس از ورود به اصلاح ردیف‌های بودجه‌ای به خصوص ردیف‌های ذیل قوه مجریه اجتناب کند که این امر ناقض صلاحیت نظارتی مجلس و نقض تفکیک قواست.
- **اعمال اصلاحات بودجه‌ای توسط دولت:** در نهایت اینکه، مجلس بجای اینکه خودش برای اصلاح لایحه بودجه دست به کار شود، با بررسی راهبردهای بودجه در هریک از امور بخشی و فرابخشی، ظرفیت سیاسی و حقوقی لازم را برای اصلاح بودجه توسط دولت فراهم نماید.^۱

۱. برای اطلاعات بیشتر در این مورد به گزارش «مجلس و بودجه: راهبردها و رویکردها» شماره مسلسل ۲۳۰۱۲۸۷۲ مراجعه شود.

چکیده

اطلاعات موجود در بودجه کل کشور نمی‌تواند بودجه هر استان را به‌طور کامل مشخص و شفاف کند. زیرا درحالی که کل بودجه عمومی دولت و حتی بودجه شرکت‌های دولتی در میان استان‌های کشور توزیع می‌شود، اما آنچه به‌عنوان هزینه‌های استانی شناخته می‌شود تنها ۷/۵ درصد از کل مصارف بودجه عمومی دولت را تشکیل می‌دهد. نحوه توزیع مابقی مصارف بودجه عمومی دولت در استان‌های کشور شفاف نیست. بنابراین اگر براساس بودجه استانی، سهم هر استان از بودجه محاسبه شود می‌تواند گمراه‌کننده باشد. آنچه به‌عنوان هزینه‌های استانی در بودجه سالیانه درج می‌شود در واقع وجوهی است که مدیریت آن در اختیار شورای برنامه‌ریزی استان است. درآمدهای استانی در لایحه بودجه ۱۳۹۲ نسبت به قانون بودجه ۱۳۹۱ با رشد ۲۷/۸ درصدی و هزینه‌های استانی با رشد ۲۱ درصدی پیش‌بینی شده است. در مجموع ضریب برداشت استان‌ها از درآمدهای استانی از ۳۹ درصد در قانون بودجه سال ۱۳۹۱ به ۳۷ درصد کاهش یافته است به همین دلیل مازاد درآمدهای استانی بیشتری نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۱ به درآمدهای عمومی ملی منتقل شده است.

مقدمه

توسعه و عدالت منطقه‌ای همواره از اهداف اصلی نظام جمهوری اسلامی ایران بوده است که تاکنون به روش‌های مختلفی پیگیری شده است. یکی از این روش‌ها، تراکم‌زدایی در بودجه و واگذار کردن اختیارات به استان‌هاست که از رویکردهای مطرح در برنامه سوم توسعه بود و خود را در «نظام درآمد - هزینه استان» نشان داد. همچنین در ماده (۴۴) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و ماده (۲۹) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان موظف شد پس از ابلاغ بودجه مصوب سالیانه استان، اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای و هزینه‌ای را به تفکیک برنامه و فصول و هر شهرستان توزیع کند.

این رویکرد در برنامه چهارم توسعه و برنامه پنجم توسعه نیز دنبال شد. در فصل توسعه منطقه‌ای در برنامه پنجم توسعه، ماده (۱۷۸) مشخص می‌کند که شورای برنامه‌ریزی و توسعه هر استان به ریاست استاندار به منظور تصمیم‌گیری، تصویب، هدایت، هماهنگی و نظارت در امور برنامه‌ریزی و بودجه استان‌ها، در چارچوب برنامه‌ها و سیاست‌ها و خط‌مشی‌های کلان کشور تشکیل می‌شود. در بند «و» همان ماده وزارت کشور موظف گردید علاوه بر اخذ نسخه‌ای از بودجه

و برنامه‌های مصوب استانی و شهرستانی و ارائه آن به نمایندگان استان، هر ساله گزارش عملکرد استانی برنامه و هر سه ماه یکبار نیز گزارش پیشرفت بودجه را در اختیار مجلس شورای اسلامی قرار دهد. بند «الف» ماده (۱۷۹)، بودجه سالیانه استانی را شامل منابع استانی اعم از درآمد استانی، درآمد اختصاصی، واگذاری دارایی‌های مالی و سرمایه‌ای و سهم از منابع ملی می‌داند و مصارف استانی را اعم از اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی محسوب می‌کند که هر کدام به صورت سرجمع در قوانین بودجه سنواتی درج می‌شود (این موضوع در مواد (۷۸) و (۸۱) قانون برنامه چهارم توسعه آمده بود).

در مواد (۱۸۱) و (۱۸۶) قانون برنامه پنجم توسعه نیز موضوع تمرکززدایی امور غیرحاکمیتی مطرح شد. در ماده (۱۸۱) مقرر گردید به منظور ارتقای نظام برنامه‌ریزی کشور با لحاظ نمودن دو اصل آمایش سرزمین و پایداری محیطی در کلیه فعالیت‌های توسعه‌ای و سرمایه‌گذاری‌های ملی و استانی، ایجاد هماهنگی بخشی، منطقه‌ای و بخشی - منطقه‌ای و رعایت عدالت در توزیع منابع و فرصت‌ها، توسعه متوازن مناطق، ارتقای توانمندی‌های مدیریتی استان‌ها و انتقال اختیارات اجرایی به استان‌ها و تمرکز امور حاکمیتی در مرکز، سازوکارها و شاخص‌های لازم به تصویب هیئت‌وزیران رسد. در ماده (۱۸۶) به دولت اجازه داده شد نسبت به تدوین برنامه جامع تقسیمات کشوری، دربر دارنده شاخص‌های ناظر بر بازنگری واحدهای تقسیماتی موجود برای ایجاد سطوح تقسیمات کشوری جدید با جهت‌گیری عدم تمرکز و تفویض اختیار به مدیران محلی و تقویت نقش استانداران به عنوان نمایندگان عالی دولت در استان‌ها، اقدام نماید.

در بند «۱۱۲» قانون بودجه ۱۳۹۱ کل کشور با توجه به این دو ماده (مواد (۱۸۱) و (۱۸۶)) قانون برنامه پنجم توسعه) و اصول یکصدوسی و سوم و یکصدوسی و هفتم قانون اساسی به منظور تمرکززدایی وظایف، اختیارات و مسئولیت‌های وزیران و معاونین رئیس‌جمهور به پیشنهاد آنها و با تصویب دولت می‌تواند به عهده سایر مقامات و استانداری‌ها و مدیران ستادی و استانی گذاشته شود، این بند در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ حذف گردیده است.^۱

هدف اصلی این گزارش بررسی وضعیت بودجه استانی^۲ در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور است. به این منظور نخست، جایگاه بودجه استانی در کل بودجه عمومی دولت بررسی می‌شود، سپس ماهیت منابع و مصارف استانی معرفی می‌گردد و مقادیر و تغییرات این منابع و مصارف در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ تحلیل می‌شود.

۱. حذف این مواد هیچ خللی در سند بودجه ندارد، زیرا قوانین دائمی در این زمینه وجود دارد. برای مطالعه بیشتر به گزارش مجلس و بودجه: راهبردها و رویکردها، شماره مسلسل ۲۳۰۱۲۸۷۲ مراجعه شود.

۲. آنچه که به عنوان بودجه استانی در این گزارش اشاره می‌شود، ناظر بر جدول شماره ۱۰ لایحه بودجه است.

۱. جایگاه بودجه استانی در بودجه عمومی دولت

جدول ۱ این گزارش جایگاه بودجه استانی را در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ نشان می‌دهد. مصارف بودجه عمومی دولت در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ نسبت به قانون سال ۱۳۹۱ حدود ۱۶/۸ درصد افزایش یافته است، اعتبارات هزینه‌ای دولت در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ حدود ۲۰/۲ درصد افزایش یافته است، اما هزینه‌های عمرانی حدود ۶/۲ درصد کاهش داشته است.^۱ کل مصارف استانی (مصارف عمومی و اختصاصی) ۲۰/۵ درصد در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ رشد کرده است. مصارف عمومی استانی (شامل حقوق، دستمزد، سایر و تملک دارایی سرمایه‌ای) ۲۲/۷ درصد و هزینه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی ۲۷ درصد افزایش داشته است. کل مصارف استانی حدود ۷/۵ درصد از کل مصارف بودجه عمومی دولت را تشکیل می‌دهد که ۷/۴ درصد آن از محل درآمدهای عمومی و در حدود ۰/۱۳ درصد آن از محل درآمدهای اختصاصی است.

جدول ۱. جایگاه بودجه استانی در بودجه عمومی دولت

لایحه بودجه سال ۱۳۹۲			قانون سال ۱۳۹۱	عنوان
رشد (درصد)	سهم (درصد)	(میلیارد ریال)	(میلیارد ریال)	
۱۶/۸	۱۰۰	۱,۹۲۰,۶۹۱	۱,۶۴۴,۱۷۷	مصارف بودجه عمومی دولت
۲۲/۷	۷/۴	۱۴۱,۵۵۵	۱۱۵,۴۱۲	کل مصارف استانی از محل درآمد عمومی
-۳۸/۵	۰/۱۳	۲,۵۴۵	۴,۱۴۱	کل مصارف استانی از محل درآمد اختصاصی
۲۰/۵	۷/۵	۱۴۴,۱۰۰	۱۱۹,۵۵۳	کل مصارف استانی

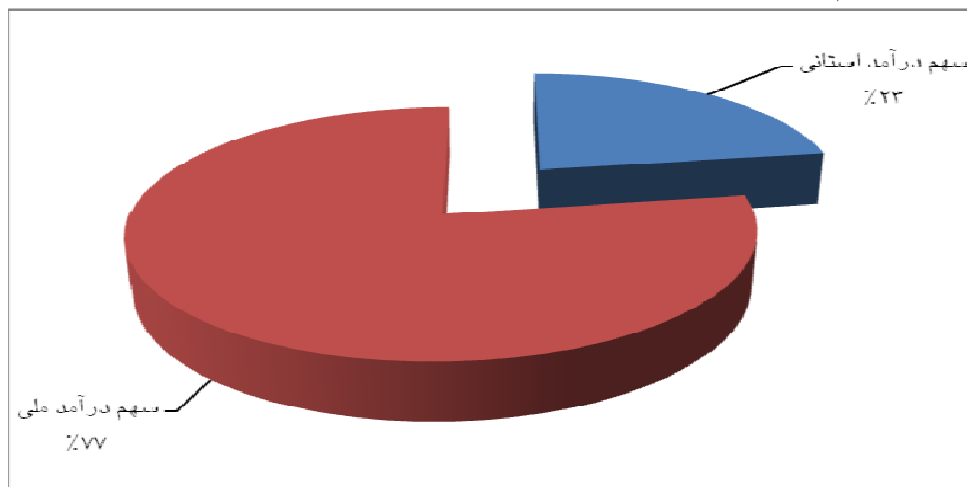
مآخذ: قانون بودجه سال ۱۳۹۱ و لایحه بودجه سال ۱۳۹۲.

مقایسه درآمدهای ملی و استانی از کل درآمدهای عمومی دولت نشان می‌دهد حدود ۷۷ درصد درآمدهای عمومی در عنوان ملی قرار دارند و ۲۳ درصد آن در درآمدهای استانی قرار گرفته‌اند. نمودار ۱ سهم درآمد ملی و استانی را از درآمد عمومی دولت نشان می‌دهد.

۱. اگر مبنا عملکرد اعتبارات در نظر گرفته شود، اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی سرمایه‌ای رشد داشته است که معنای اتخاذ سیاست‌های انبساطی در سمت مصارف در برابر منابع نامطمئن است. برای مطالعه بیشتر به گزارش بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور ۱. نکات مهم و محورهای تصمیم‌گیری، ص ۱۱، شماره مسلسل ۱۲۸۵۹ مراجعه شود.

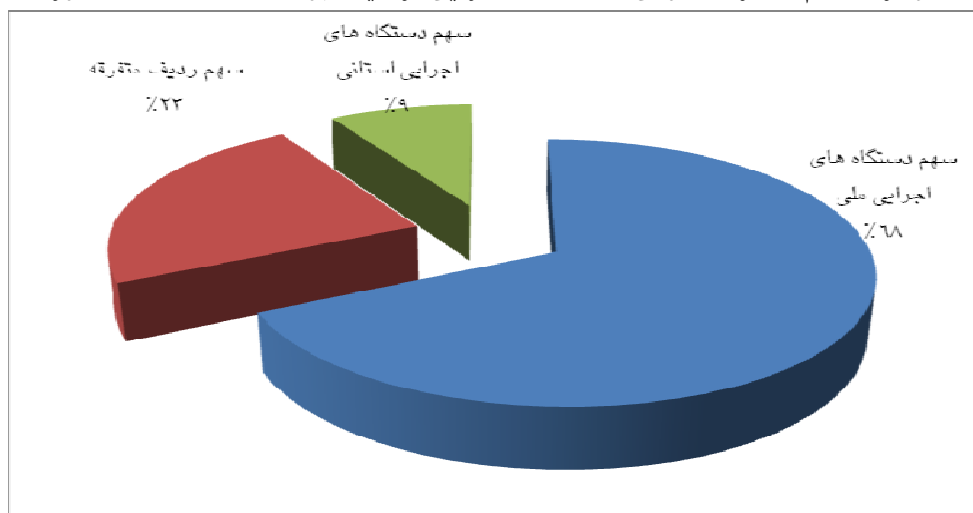
نمودار ۱. سهم درآمد ملی و استانی از درآمد عمومی دولت در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور

مأخذ: جدول ۵ لایحه بودجه سال ۱۳۹۲.

مقایسه مصارف پیش‌بینی شده کل دستگاه‌های اجرایی در سال ۱۳۹۲ نشان می‌دهد از کل مصارف عمومی^۱ حدود ۶۸ درصد آن متعلق به دستگاه‌های اجرایی ملی است و ۹ درصد آن به دستگاه‌های اجرایی استانی تعلق گرفته است و حدود ۲۳ درصد آن جزء ردیف متفرقه طبقه‌بندی شده است.^۲ نمودار ۲ سهم هزینه‌های جاری دستگاه‌های اجرایی را نشان می‌دهد.

نمودار ۲. سهم مصارف عمومی دستگاه‌های اجرایی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور

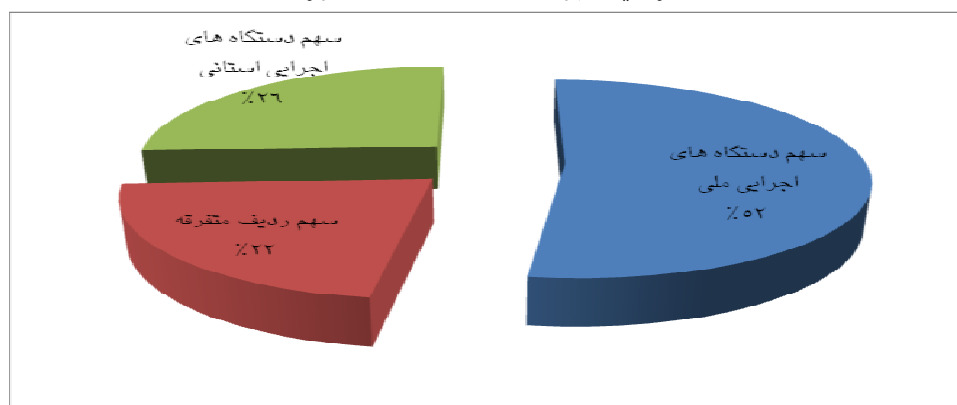

مأخذ: جدول ۷ لایحه بودجه سال ۱۳۹۲.

۱. مصارف عمومی شامل حقوق و دستمزد، سایر و اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای است.
۲. برای شناخت ماهیت ردیف‌های متفرقه به گزارش بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور ۷. ردیف‌های متفرقه، به شماره مسلسل ۱۲۸۶۵ مراجعه شود.

از مجموع کل اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای در بودجه عمومی دولت ۵۲ درصد آن برای دستگاه‌های اجرایی ملی و ۲۶ درصد آن برای دستگاه‌های استانی است. ردیف متفرقه سهم ۲۲ درصدی را در این اعتبارات به خود اختصاص داده است. نمودار ۳ سهم دستگاه‌های ملی و استانی را از کل اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای نشان می‌دهد.

نمودار ۳. سهم اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای دستگاه‌های اجرایی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور

مأخذ: همان.

از محل ردیف‌های متفرقه در مجموع ۲۱,۴۷۰ میلیارد ریال اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای برای استان‌ها در نظر گرفته شده است.^۱ اما از آنجا که مدیریت این اعتبارات به دست مقامات استانی نیست و نیز نحوه توزیع آنها میان استان‌ها در لایحه بودجه مشخص نیست، نمی‌توان این اعتبارات را جزء بودجه استانی در نظر گرفت.

۱. ۱. جزء «۴» ردیف ۵۱۰۰۰۰، معادل ۱۰,۰۰۰ میلیارد ریال (تعهدات سفر مقام معظم رهبری).
۲. جزء «۵» ردیف ۵۱۰۰۰۰، معادل ۸۰۰ میلیارد ریال (سفرهای رئیس‌جمهور).
۳. جزء «۹» ردیف ۵۲۰۰۰۰، معادل ۱,۶۶۵ میلیارد ریال (زیرساخت مسکن مهر - سهم دولت).
۴. جزء «۴» ردیف ۵۳۰۰۰۰، معادل ۶,۴۰۰ میلیارد ریال (معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور، اعتبار ارتقای درآمدهای استانی - مشروط به افزایش درآمدهای استانی نسبت به مبالغ ۲۴۰,۰۰۰ میلیارد ریال - توزیع در مقاطع سه ماهه).
۵. جزء «۳» ردیف ۵۵۰۰۰۰، معادل ۱,۵۹۲ میلیارد ریال (معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور - زمینه‌سازی جهت تحرک بخشیدن به اقتصاد مناطق کمتر توسعه‌یافته و حاشیه‌ای و تقویت پیوند با اقتصاد ملی - توازن منطقه‌ای).
۶. جزء «۹» ردیف ۵۵۰۰۰۰، معادل ۱,۰۲۸ میلیارد ریال (توازن منطقه‌ای - کمک‌های فنی و اعتباری).

۲. ماهیت درآمدها و هزینه‌های استانی

در ماده (۸۲) قانون برنامه چهارم توسعه، در جهت اجرای کامل نظام درآمد - هزینه استان، منابع درآمدی استان‌ها به شرح زیر تعیین شده است:

- کلیه مالیات‌های مستقیم (به استثنای مالیات بر شرکت‌های دولتی)،
  - مالیات بر کالاها و خدمات به استثنای حقوق ورودی،
  - آن دسته از درآمدهای حاصل از مالکیت دولت که وصول آنها در همه استان‌های کشور عمومیت دارد،
  - درآمدهای حاصل از خدمات که در استان‌ها عرضه می‌شود و توسط دستگاه‌های استانی وصول می‌شود، به استثنای درآمد ناشی از انفال و خدمات قضایی دادگستری جمهوری اسلامی،
  - درآمدهای حاصل از جرائم و خسارات که در استان‌ها وصول می‌شود به استثنای درآمد ناشی از جرائم مبارزه با قاچاق و مواد مخدر.
- این درآمدهای استانی طبق این قانون از طریق خزانه‌داری کل به خزانه معین استان واریز و در اجرای وظایف جاری و عمرانی استانی هزینه می‌شود.

هرچند که در ماده (۸۲) قانون برنامه چهارم توسعه سرفصل‌های تفکیک درآمدهای استانی از ملی مشخص بود، اما این موضوع در برنامه پنجم مسکوت ماند به عبارتی **مبنای قانونی و مشخصی برای تفکیک درآمدهای استانی و ملی در برنامه پنجم توسعه وجود ندارد** و براساس صلاحدید مسئولین در معاونت نظارت راهبردی، تفکیک درآمدهای استانی و ملی انجام می‌گیرد.^۱

جدول ۲ ردیف‌های درآمدی استانی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ را نسبت به قانون بودجه ۱۳۹۱ نشان می‌دهد. کل درآمدهای استانی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ حدود ۳۷۵,۹۱۲ میلیارد ریال است که به ترتیب مالیات اشخاص حقوقی غیردولتی (۱۴۷,۰۶۴ میلیارد ریال با ۳۹ درصد) مالیات بر کالا و خدمات (۱۰۶,۴۴۹ میلیارد ریال با ۲۸ درصد) و مالیات بخش مشاغل (۲۹,۹۰۳ میلیارد ریال با ۸ درصد) بیشترین سهم را در این درآمدها دارند.

افزایش ۲۷/۸ درصدی درآمدهای استانی در لایحه بودجه بیشتر ناشی از افزایش مالیات بر کالاها و خدمات با ۴۲,۶۴۷ میلیارد ریال و بعد از آن مالیات اشخاص حقوقی غیردولتی با افزایش ۱۹,۴۶۹ میلیارد ریال بوده است.

۱. برطبق ماده (۷۹) قانون برنامه چهارم توسعه عناوین برنامه‌های عمرانی و آن دسته از وظایف دولت که نتایج کاربردی آن از محدوده استان فراتر نباشد (وظایف استانی) و می‌باید در قالب بودجه استانی تأمین اعتبار شود، به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیئت‌وزیران خواهد رسید.

جدول ۲. ردیف‌های درآمدی استان‌ها (میلیارد ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	قانون بودجه سال ۱۳۹۱	لایحه بودجه سال ۱۳۹۲	رشد (درصد)
۱۱۰۱۰۵	مالیات اشخاص حقوقی غیردولتی	۱۲۷,۵۹۵	۱۴۷,۰۶۴	۱۵/۳
۱۱۰۲۰۱	مالیات حقوق کارکنان بخش عمومی	۱۷,۹۴۴	۲۱,۱۳۱	۱۷/۸
۱۱۰۲۰۲	مالیات حقوق کارکنان بخش خصوصی	۲۱,۱۷۶	۲۶,۰۲۱	۲۲/۹
۱۱۰۲۰۳	مالیات بخش مشاغل	۲۵,۰۴۶	۲۹,۹۰۳	۱۹/۴
۱۱۰۲۰۴	مالیات مستعلات	۲,۶۴۱	۳,۴۳۳	۳۰
۱۱۰۲۰۵	مالیات‌های متفرقه درآمد	۷۸	۹۴	۲۰
۱۱۰۳۰۰	مالیات بر ثروت	۱۶,۹۵۴	۲۰,۳۴۶	۲۶/۴
۱۱۰۵۰۰	مالیات بر کالا و خدمات	۶۳,۸۰۱	۱۰۶,۴۴۹	۶۶/۸
۱۳۰۳۰۱	درآمدهای حاصل از اجاره ساختمان‌ها و اراضی	۴۳۸	۲۹۴	-۳۳
۱۳۰۴۰۳	درآمدهای حاصل از حق بهره‌برداری از معادن شن، ماسه و خاک رس معمولی	۲۰۰	۱۵۰	-۲۵
۱۴۰۱۰۰	درآمدهای حاصل از خدمات	۱۰,۸۵۷	۱۱,۲۸۸	۱۱/۸
۱۴۰۲۰۰	درآمدهای حاصل از فروش کالاها	۴۵	۴۱	-۹/۹
۱۵۰۱۰۰	درآمدهای حاصل از جرائم و خسارات	۵,۰۵۵	۷,۵۳۷	۸۶/۸
۱۶۰۱۰۱	درآمدهای متفرقه	۲,۱۲۰	۲,۱۳۴	۰/۷
۱۶۰۱۲۵	درآمد ناشی از کشتار دام و طیور در کشتارگاه‌ها	به مقدار ۵۲ میلیارد ریال در درآمدهای ملی درج شده است*	به مقدار ۶۰ میلیارد ریال در درآمد ملی درج شده است	-
۲۱۰۲۰۰	منافع حاصل از فروش اموال منقول و غیرمنقول	۱۸۵	۲۹	-۸۴/۵
	جمع منابع	۲۹۴,۱۳۶	۳۷۵,۹۱۲	۲۷/۸

مأخذ: جدول ۵ لایحه بودجه سال ۱۳۹۲.

* در قانون بودجه سال ۱۳۹۰، درآمد ناشی از کشتار دام و طیور در کشتارگاه‌ها به مقدار ۵۲ میلیارد ریال در درآمدهای استانی درج گردیده بود.

اینکه درآمدهای استانی در استان‌ها به چه مقدار در دستگاه‌های اجرایی توزیع می‌شود تا سال ۱۳۸۷ در قالب پیوست ۳ بودجه کل کشور به مجلس شورای اسلامی تقدیم می‌شد که از سال ۱۳۸۸ این پیوست از بودجه حذف شد. در حال حاضر فقط برحسب سرجمع جاری و عمرانی، هزینه‌های استانی طبق اطلاعات بودجه کل کشور تفکیک می‌شود.^۱

جدول ۳ ردیف‌های درآمد اختصاصی^۲ استان‌ها را نشان می‌دهد. همان‌طور که مشاهده

۱. البته طبقه‌بندی در برنامه‌های اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در استان‌ها در قالب جدول ۱-۱۰ و ۲-۱۰ در بخش لایحه ارائه شده است که در اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای توضیح بیشتری داده می‌شود.

۲. برای تعریف منابع اختصاصی و مطالعه بیشتر به گزارش بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور ۲. بودجه به زبان ساده، ص ۱۰، شماره مسلسل ۱۲۸۶۰ مراجعه شود.

می‌شود برخی ردیف‌های درآمد اختصاصی که در قانون بودجه سال ۱۳۹۱ نسبت به لایحه درآمدهای عمومی - ملی انتقال یافته است و برخی ردیف‌ها صفر در نظر گرفته شده است. به همین دلیل سرجمع درآمد اختصاصی استان‌ها ۳۹- درصد کاهش یافته است.

جدول ۳. ردیف‌های درآمد اختصاصی استان‌ها (میلیارد ریال)

ردیف	عنوان	قانون بودجه سال ۱۳۹۱	لایحه بودجه سال ۱۳۹۲	رشد (درصد)
۱۴۰۱۰۳	درآمد حاصل از خدمات آموزشی و فرهنگی	۸۹۰	۰	
۱۴۰۱۰۴	درآمد حاصل از خدمات بهداشتی - درمانی	۴۰۵	۷۰۰	۷۳
۱۴۰۱۱۷	درآمد حاصل از هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای	۱۲۰	به همان مقدار در درآمد عمومی ملی درج شده است	-
۱۴۰۱۱۸	درآمد حاصل از بند «۳» ماده (۱۳) و مواد (۱۶) و (۱۸) قانون تشکیل شوراهای آموزش و پرورش	۶۲۰	به مقدار ۶۴۰ میلیارد ریال در درآمد عمومی ملی درج شده است	-
۱۴۰۱۲۰	درآمد حاصل از فروش سایر خدمات	۵۰	۷۰	۴۰
۱۴۰۱۴۵	درآمد حاصل از مراکز آموزشی - رفاهی	۶۰۰	۹۰۰	۵۰
۱۴۰۱۵۹	درآمد حاصل از سایر خدمات آموزشی		۸۶۲	
۱۴۰۲۰۶	درآمد حاصل از فروش سایر کالاها	۱۳	۱۳	۰
۱۶۰۱۰۱	درآمدهای متفرقه	۲۸۵	۰	-
۲۱۰۲۰۱	منابع حاصل از فروش ساختمان‌ها و تأسیسات دولتی	۱,۰۷۰	۰	-
۲۱۰۲۰۳	منابع حاصل از فروش ماشین‌آلات و تجهیزات دستگاه‌های دولتی	۸۸	۰	-
	جمع منابع	۴,۱۴۱	۲,۵۴۵	-۳۹

مآخذ: جدول ۵ قانون بودجه سال ۱۳۹۱ و لایحه بودجه سال ۱۳۹۲.

طبق مصوبات معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری حدود ۳۳ دستگاه بودجه خود را به صورت استانی دریافت می‌کنند که در جدول ۴ این گزارش آمده است.

جدول ۴. دستگاه‌های استانی

ردیف	عنوان دستگاه	ردیف	عنوان دستگاه
۱	سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان	۱۸	اداره ورزش و جوانان
۲	استانداری	۱۹	پایگاه انتقال خون
۳	اداره کل ثبت احوال	۲۰	سازمان بهزیستی
۴	اداره کل بازرسی	۲۱	بنیاد شهید و امور ایثارگران
۵	مرکز پزشکی قانونی	۲۲	سازمان مسکن و شهرسازی
۶	اداره کل زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی	۲۳	شبکه دامپزشکی
۷	اداره کل ثبت اسناد و املاک	۲۴	اداره کل منابع طبیعی
۸	اداره کل اوقاف و امور خیریه	۲۵	اداره کل حفاظت محیط زیست
۹	سازمان امور اقتصادی و دارایی	۲۶	سازمان صنایع و معادن
۱۰	اداره کل امور مالیاتی	۲۷	اداره کل استاندارد و تحقیقات صنعتی
۱۱	اداره کل گمرک	۲۸	سازمان بازرگانی
۱۲	اداره کل کار و امور اجتماعی	۲۹	اداره کل راه و ترابری
۱۳	اداره کل هواشناسی	۳۰	اداره کل تعاون
۱۴	سازمان میراث فرهنگی و گردشگری	۳۱	سازمان جهاد کشاورزی
۱۵	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۳۲	شیلات
۱۶	حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی	۳۳	شرکت آب و فاضلاب روستایی استان
۱۷	سازمان تبلیغات اسلامی		

۳. مازاد یا کسری درآمدهای استان‌ها در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲

جدول ۵ این گزارش میزان درآمدهای استانی^۱ و مصارف عمومی استانی (هزینه‌های حقوق، دستمزد، سایر و تملک دارایی سرمایه‌ای) به تفکیک هر استان را براساس جدول شماره ۱۰ لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور نشان می‌دهد. مجموع درآمدهای کل استان‌ها ۲۳۴،۳۵۷ میلیارد ریال بیشتر از کل مصارف عمومی استان‌ها (هزینه‌ای و تملک دارایی سرمایه‌ای) مصوب شده است.

آنچه که صرف مصارف عمومی هر استان (هزینه‌ای و تملک دارایی سرمایه‌ای) می‌شود عبارت است از درآمدهای ملی عمومی (شامل ۲ درصد درآمد حاصل از صادرات نفت خام و گاز طبیعی و سایر) و بخشی از درآمدهای استانی است.

در بند «س» ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنجم توسعه مقرر شد مازاد درآمدهای استانی نسبت به ارقام مصوب در ردیف مستقل در قوانین بودجه سنواتی پیش‌بینی گردد که با اعلام خزانه‌داری کل

۱. آنچه که به‌عنوان «درآمدهای استانی» در جدول شماره ۱۰ لایحه بودجه (تصویر کلان بودجه استانی) درج می‌شود به‌معنای درآمدهایی است که براساس ردیف‌های درآمدی (جدول ۲ این گزارش) در استان‌ها اخذ می‌شود و ممکن است به‌طور کامل در آن استان صرف نمی‌شود.

کشور در مقاطع سه‌ماهه توسط معاونت توزیع شود. پنجاه درصد (۵۰٪) از مازاد درآمدهای مذکور به خود همان استان به نسبت هشتاد درصد (۸۰٪) تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و بیست درصد (۲۰٪) اعتبارات هزینه‌ای و مابقی اعتبار در اختیار معاونت قرار می‌گیرد تا در راستای تعادل‌بخشی و ارتقای شاخص‌های توسعه‌یافتگی بین استان‌ها توزیع گردد.

مقایسه درآمدهای استانی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ با قانون بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور نشان می‌دهد که این درآمدها، رشد ۲۷/۸ درصدی را داشته‌اند. درحالی که درآمدهای ملی (سهم استان‌ها از نفت و گاز) در لایحه رشد ۹/۳ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۱ پیش‌بینی شده است.^۱ برای مصارف عمومی استان‌ها (مجموع اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای) نیز در حدود ۲۲/۷ درصد رشد در نظر گرفته شده است.^۲ از طرفی بررسی «درآمد مازاد بر تأمین پرداخت‌های استانی»^۳ نشان می‌دهد که این درآمدها در حدود ۲۸ درصد رشد کردند.

برای مقایسه میان استان‌های کشور می‌توان از مفهوم ضریب برداشت (برخورداری) از درآمد استان استفاده کرد. این ضریب که از نسبت هزینه‌های عمومی استان به درآمد استان تعریف می‌شود، میزان برخورداری استان از درآمدهایش را نشان می‌دهد. به عبارتی چقدر از درآمدهای استان بار دیگر به خود استان برمی‌گردد تا صرف مصارف عمومی استان شود. این ضریب که به‌طور معمول به‌صورت درصد بیان می‌شود برای استان‌های دارای مازاد درآمد کمتر از ۱۰۰ و برای استان‌های دارای کسری درآمد بیش از ۱۰۰ است.

استان‌های گیلان، آذربایجان غربی، کرمانشاه، سیستان و بلوچستان، کردستان، همدان، لرستان، ایلام، زنجان، چهارمحال و بختیاری، کهگیلویه و بویراحمد، اردبیل، گلستان، خراسان شمالی و خراسان جنوبی دارای کسری درآمد هستند در نتیجه ضریب برداشت این استان‌ها بیشتر از ۱۰۰ درصد است. استان‌های مرکزی، مازندران، آذربایجان شرقی، خوزستان، فارس، کرمان، خراسان رضوی، اصفهان، هرمزگان، سمنان، یزد، بوشهر، تهران، قم، قزوین و البرز استان‌های دارای مازاد درآمد هستند. بنابراین ضریب برداشت درآمد این استان‌ها کمتر از ۱۰۰ درصد است.

استان تهران بیشترین مازاد درآمد استانی (۱۰۸,۶۰۷ میلیارد ریال) با ضریب برداشت ۴

---

۱. منشأ این درآمدها نفت است. با آنکه مقدار صادرات نفت کاهش یافته است، اما حجم ریالی استفاده از آن در بودجه کاهش یافته است. برای مطالعه بیشتر به گزارش بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور ۱. نکات مهم و محورهای تصمیم‌گیری، ص ۴ مراجعه شود.

۲. مقایسه اعتبارات بودجه عمومی در لایحه با پیش‌بینی عملکرد سال ۱۳۹۱ رشدهای بالاتری را در سطح کلان نشان می‌دهد. برای مطالعه بیشتر به گزارش بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور ۵. تحلیلی بر مصارف بودجه، ص ۵، به شماره مسلسل ۱۲۸۶۳ مراجعه شود.

۳. درآمدهایی است که از استان‌ها خارج می‌شود به درآمدهای عمومی کشور انتقال می‌یابد. برای محاسبه آن در هر استان کافی است مجموع دریافتی استان (شامل درآمدهای استانی و درآمدهای ملی استانی) را از اعتبارات بودجه عمومی استان کم کرد.

درصد و استان سیستان و بلوچستان بیشترین کسری درآمد استانی (۳,۵۴۵- میلیارد ریال) با ضریب برداشت ۲۲۵ درصد را دارند.

درآمدهای استانی در کل ۲۷/۸ درصد نسبت به درآمدهای استانی در قانون ۱۳۹۱ رشد داشته است. بیشترین رشد درآمدهای استانی برای استان مرکزی (۵۳/۸ درصد) و کمترین رشد درآمد برای استان هرمزگان (۰/۱- درصد) است.

جدول ۵. درآمدها و هزینه‌های استانی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲

(میلیارد ریال)

کد استان	نام استان	درآمدهای استانی	مصارف عمومی استان	مازاد (کسری) درآمد استانی*	رشد درآمدهای استانی نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۱ (درصد)
	کل کشور	۳۷۵,۹۱۲	۱۴۱,۵۵۵	۲۳۴,۳۵۷	۲۷/۸
۵۱	استان مرکزی	۸,۶۷۱	۳,۰۱۶	۵,۶۵۵	۵۳/۸
۵۲	استان گیلان	۵,۱۹۰	۵,۲۶۳	-۷۳	۱۴/۷
۵۳	استان مازندران	۶,۸۴۶	۶,۱۳۸	۷۰۸	۳۸/۴
۵۴	استان آذربایجان شرقی	۹,۸۴۵	۵,۷۹۳	۴,۰۵۲	۳۰/۷
۵۵	استان آذربایجان غربی	۴,۳۰۷	۵,۳۲۵	-۱,۰۱۸	۲۳/۵
۵۶	استان کرمانشاه	۲,۹۹۶	۴,۴۹۷	-۱,۵۰۱	۲۲/۴
۵۷	استان خوزستان	۱۸,۰۲۲	۱۱,۵۱۱	۶,۵۱۱	۳۸/۵
۵۸	استان فارس	۹,۸۷۲	۸,۸۰۶	۱,۰۶۶	۳۰/۲
۵۹	استان کرمان	۱۰,۶۶۰	۶,۶۶۴	۳,۹۹۶	۳۲/۶
۶۰	استان خراسان رضوی	۱۴,۷۳۲	۸,۵۹۴	۶,۱۳۸	۴۲/۳
۶۱	استان اصفهان	۳۰,۷۷۲	۶,۵۱۰	۲۴,۲۶۲	۴۹/۲
۶۲	استان هرمزگان	۶,۸۸۴	۴,۴۱۵	۲,۴۶۹	-۰/۱
۶۳	استان سیستان و بلوچستان	۲,۸۴۵	۶,۳۹۰	-۳,۵۴۵	۴۱/۲
۶۴	استان کردستان	۲,۳۳۹	۳,۶۹۰	-۱,۳۵۱	۴۴/۶
۶۵	استان همدان	۲,۶۵۱	۳,۴۱۶	-۷۶۵	۲۴/۱
۶۶	استان لرستان	۲,۲۵۸	۴,۴۱۰	-۲,۱۵۲	۲۵/۵
۶۷	استان ایلام	۱,۱۰۴	۲,۹۲۸	-۱,۸۲۴	۱۲/۷
۶۸	استان زنجان	۲,۶۶۴	۲,۷۸۵	-۱۲۱	۹/۶
۶۹	استان چهارمحال و بختیاری	۱,۲۸۸	۲,۳۷۷	-۱,۰۸۹	۲۵/۱
۷۰	استان کهگیلویه و بویراحمد	۱,۱۷۵	۳,۰۱۲	-۱,۸۳۷	۱۸/۸
۷۱	استان سمنان	۲,۵۴۶	۲,۱۹۵	۳۵۱	۲۱/۷
۷۲	استان یزد	۵,۷۲۵	۲,۵۷۹	۳,۱۴۶	۳۱/۹
۷۳	استان بوشهر	۱۲,۱۵۸	۴,۷۹۳	۷,۳۶۵	۴۷/۹
۷۴	استان تهران	۱۸۷,۷۶۱	۷,۱۵۴	۱۸۰,۶۰۷	۲۱/۸

کد استان	نام استان	درآمدهای استانی	مصارف عمومی استان	مازاد (کسری) درآمد استانی*	رشد درآمدهای استانی نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۱ (درصد)
۷۵	استان اردبیل	۱,۸۸۷	۲,۹۰۵	-۱,۰۱۸	۳۱/۹
۷۶	استان قم	۲,۶۵۶	۲,۱۶۰	۴۹۶	۳۷
۷۷	استان قزوین	۵,۳۷۱	۲,۳۰۸	۳,۰۶۳	۲۱/۹
۷۸	استان گلستان	۲,۰۶۴	۳,۸۲۸	-۱,۷۶۴	۲۷/۵
۷۹	استان خراسان شمالی	۱,۴۳۸	۲,۸۰۵	-۱,۳۶۷	۲۰/۲
۸۰	استان خراسان جنوبی	۹۸۷	۲,۶۸۲	-۱,۶۹۵	۱۵/۴
۸۱	استان البرز	۸,۱۹۶	۲,۶۰۸	۵,۵۸۸	۴۱/۱

مأخذ: جدول ۱۰ قانون بودجه سال ۱۳۹۱ و لایحه بودجه سال ۱۳۹۲.

* آنچه به عنوان مازاد (کسری) درآمد استانی محاسبه شده، جدا از سهم ۲ درصد درآمدهای نفت و گاز طبیعی و سایر استان‌هاست.

همان‌طور که در جدول ۶ این گزارش آمده است، ضریب برداشت استان‌ها از درآمدهای استانی در کل کشور از ۳۹ درصد در قانون بودجه سال ۱۳۹۱ به ۳۷ درصد در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کاهش یافته است. علت آن، افزایش ۲۷/۸ درصدی در درآمدهای استانی (یعنی مخرج کسر) و افزایش ۲۲/۷ درصدی هزینه‌های استانی (یعنی صورت کسر) است.

جدول ۶. ضریب برداشت از درآمد استانی در قانون بودجه سال ۱۳۹۱ و لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ (درصد)

کد استان	عنوان	قانون سال ۱۳۹۱	لایحه بودجه سال ۱۳۹۲
—	کل کشور	۳۹	۳۷
۵۱	استان مرکزی	۴۳	۳۵
۵۲	استان گیلان	۸۸	۱۰۱
۵۳	استان مازندران	۹۵	۹۰
۵۴	استان آذربایجان شرقی	۵۹	۵۹
۵۵	استان آذربایجان غربی	۱۲۶	۱۲۴
۵۶	استان کرمانشاه	۱۶۱	۱۵۰
۵۷	استان خوزستان	۸۱	۶۴
۵۸	استان فارس	۸۷	۸۹
۵۹	استان کرمان	۶۲	۶۳
۶۰	استان خراسان رضوی	۶۸	۵۸
۶۱	استان اصفهان	۲۵	۲۱
۶۲	استان هرمزگان	۴۷	۶۴
۶۳	استان سیستان و بلوچستان	۲۶۳	۲۲۵
۶۴	استان کردستان	۱۹۳	۱۵۸
۶۵	استان همدان	۱۳۱	۱۲۹

کد استان	عنوان	قانون سال ۱۳۹۱	لایحه بودجه سال ۱۳۹۲
۶۶	استان لرستان	۲۰۶	۱۹۵
۶۷	استان ایلام	۲۵۲	۲۶۵
۶۸	استان زنجان	۱۰۰	۱۰۵
۶۹	استان چهارمحال و بختیاری	۱۹۵	۱۸۴
۷۰	استان کهگیلویه و بویراحمد	۲۶۵	۲۵۶
۷۱	استان سمنان	۹۱	۸۶
۷۲	استان یزد	۵۰	۴۵
۷۳	استان بوشهر	۵۵	۳۹
۷۴	استان تهران	۴	۴
۷۵	استان اردبیل	۱۶۱	۱۵۴
۷۶	استان قم	۸۵	۸۱
۷۷	استان قزوین	۴۵	۴۳
۷۸	استان گلستان	۱۸۱	۱۸۵
۷۹	استان خراسان شمالی	۱۷۱	۱۹۵
۸۰	استان خراسان جنوبی	۲۷۰	۲۷۲
۸۱	استان البرز	۳۷	۳۲

مآخذ: جدول ۱۰ قانون بودجه سال ۱۳۹۱ و لایحه بودجه سال ۱۳۹۲.
توضیح: ضریب برداشت از تقسیم هزینه استان بر درآمد استان ضرب در ۱۰۰ حاصل شده است و به صورت گرد شده منظور شده است.

۴. بررسی مصارف استانی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲

در جدول ۷ این گزارش میزان رشد مصارف استانی را نسبت به قانون سال ۱۳۹۱ برحسب درصد آمده است.^۱ کل مصارف استانی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ (مجموع مصارف عمومی و اختصاصی) نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۱ حدود ۲۱ درصد رشد کرده‌اند. کل مصارف عمومی شامل هزینه‌ها و تملک دارایی سرمایه‌ای در کل کشور نسبت قانون سال ۱۳۹۱ حدود ۲۳ درصد رشد کرده است. اعتبارات هزینه‌ای با ۲ درصد رشد و اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای ۲۷ درصد رشد داشته است.

در میان استان‌های کشور استان‌های خراسان شمالی با ۳۶ درصد، هرمزگان با ۳۵ درصد و فارس با ۳۲ درصد رشد، بیشترین افزایش و استان‌های بوشهر با ۶ درصد، خوزستان با ۸ درصد، البرز و کرمانشاه با ۱۳ درصد کمترین رشد در کل مصارف استانی نسبت به قانون بودجه سال

۱. در این گزارش به دلیل آنکه ممکن است برداشت اشتباهی از سرانه اعتبارات در استان‌ها شود، در بررسی هزینه‌های استانی از سرانه اعتبارات استفاده نشد. زیرا این اعتبارات، تنها بخش کوچکی از نحوه توزیع اعتبارات را در استان‌ها نشان می‌دهد. اما اگر دانستن و مقایسه سرانه اعتبارات برای مخاطب مفید است به گزارش بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور ۲. بودجه به زبان ساده، ص ۳۲ مراجعه شود.

۱۳۹۱ را به خود اختصاص داده‌اند. اگر متوسط رشد مصارف استانی در کل کشور به‌عنوان معیاری برای تقسیم‌بندی استان‌ها در نظر گرفته شود، ۱۶ استان رشد کل مصارف استانی آنها کمتر از متوسط کشوری و ۱۵ استان رشد کل مصارف استانی‌شان بالاتر از متوسط کشوری قرار می‌گیرد. تغییرات اعتبارات هزینه‌ای در میان استان‌ها محسوس نیست. به‌طوری که بیشترین اعتبارات هزینه‌ای برای استان البرز با ۱۹ درصد رشد و کمترین رشد برای استان اصفهان با ۱۲ درصد پیش‌بینی شده است.

اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای کل استان‌های کشور حدود ۲۷ درصد افزایش یافته است به‌گونه‌ای که استان‌های گیلان با ۴۸ درصد، تهران و خراسان شمالی با ۴۷ درصد و مازندران و فارس با ۴۵ درصد بیشترین رشد را داشته‌اند. در مقابل استان‌های بوشهر با ۳ درصد، خوزستان با ۸ درصد و زنجان با ۱۴ درصد کمترین میزان رشد در اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای را به خود اختصاص داده‌اند. ۱۴ استان رشد اعتبارات تملک دارایی بالاتر از متوسط کشوری و ۱۷ استان اعتبارات آن کمتر از متوسط کشوری در نظر گرفته شده است.

جدول ۷. رشد مصارف استانی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۱ (درصد)

کد استان	نام استان	رشد کل مصارف استانی*	رشد مصارف عمومی	رشد اعتبارات هزینه‌ای**	رشد اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای	رشد مصارف اختصاصی***
	کل کشور	۲۱	۲۳	۱۴	۲۷	-۳۹
۵۱	استان مرکزی	۲۵	۲۵	۱۵	۲۱	۳۰
۵۲	استان گیلان	۳۰	۳۲	۱۲	۴۸	-۵۰
۵۳	استان مازندران	۲۴	۳۰	۱۲	۴۵	-۶۳
۵۴	استان آذربایجان شرقی	۲۷	۳۰	۱۲	۴۰	-۴۶
۵۵	استان آذربایجان غربی	۲۰	۲۱	۱۲	۲۵	-۱۷
۵۶	استان کرمانشاه	۱۳	۱۴	۱۲	۱۵	-۴۳
۵۷	استان خوزستان	۸	۹	۱۵	۸	-۴۰
۵۸	استان فارس	۲۲	۳۳	۱۲	۴۵	-۱۷
۵۹	استان کرمان	۳۰	۳۴	۱۳	۴۴	-۶۷
۶۰	استان خراسان رضوی	۲۱	۲۲	۱۲	۲۸	-۱۷
۶۱	استان اصفهان	۲۲	۲۷	۱۲	۲۶	-۳۹
۶۲	استان هرمزگان	۳۵	۳۶	۱۷	۴۴	-۴۳
۶۳	استان سیستان و بلوچستان	۱۹	۲۱	۱۶	۲۲	-۷۲
۶۴	استان کردستان	۱۷	۱۸	۱۴	۲۰	-۲۸
۶۵	استان همدان	۲۲	۲۲	۱۴	۲۷	۲۲
۶۶	استان لرستان	۱۶	۱۹	۱۳	۲۱	-۶۴
۶۷	استان ایلام	۱۸	۱۹	۱۶	۲۰	-۵۲

رشد اعتبارات مصارف اختصاصی***	رشد اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای	رشد اعتبارات هزینه‌ای**	رشد اعتبارات مصارف عمومی	رشد کل مصارف استانی*	نام استان	کد استان
-۱۱	۱۴	۱۵	۱۴	۱۴	استان زنجان	۶۸
-۵۸	۲۰	۱۵	۱۸	۱۶	استان چهارمحال و بختیاری	۶۹
-۱۶	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵	استان کهگیلویه و بویراحمد	۷۰
۳۳	۱۶	۱۴	۱۵	۱۶	استان سمنان	۷۱
-۲۲	۱۸	۱۵	۱۷	۱۴	استان یزد	۷۲
-۶۹	۳	۱۷	۶	۶	استان بوشهر	۷۳
-۳۸	۴۷	۱۴	۳۱	۲۳	استان تهران	۷۴
-۵۵	۲۲	۱۷	۲۶	۲۴	استان اردبیل	۷۵
-۵	۳۹	۱۶	۳۱	۲۹	استان قم	۷۶
-۱۰	۲۰	۱۳	۱۷	۱۷	استان قزوین	۷۷
-۵۱	۴۳	۱۴	۳۱	۲۸	استان گلستان	۷۸
-۵۴	۴۷	۱۶	۳۷	۳۶	استان خراسان شمالی	۷۹
-۴۸	۱۶	۱۷	۱۶	۱۵	استان خراسان جنوبی	۸۰
-۵۹	۲۱	۱۹	۲۰	۱۳	استان البرز	۸۱

مأخذ: همان.

توضیح: اعداد جدول گرد شده است.

* مصارف استانی شامل مصارف عمومی (اعتبارات هزینه‌ای و اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای) و مصارف اختصاصی است.

** اعتبارات هزینه‌ای شامل هزینه‌های حقوق و مزایای مستمر و سایر است.

*** مصارف اختصاصی به علت کاهش درآمدهای اختصاصی، کاهش یافته است.

به سرجمع اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای استانی (براساس جدول شماره ۱۰) در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور، اعتبار «طرح‌های استانی ویژه مصوب قانون (ملی شده استانی)» در حدود ۴۷,۹۰۹ میلیارد ریال اضافه گردیده است.^۱ از آنجا که مطالعه، برنامه‌ریزی و تخصیص اعتبار طرح‌های استانی ویژه مصوب قانون به دست مقامات اجرایی استانی نیست و نیز برخی طرح‌ها دارای ماهیت چنداستانی هستند، نمی‌توان اعتبار این طرح‌ها را جزء اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای استانی که مدیریت آن به دست شورای برنامه‌ریزی استان است، در نظر گرفت.

جدول ۸ توزیع اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای استانی را بر حسب عناوین درج شده در قانون، لایحه و میزان رشد آنها نشان می‌دهد. همان‌طور که مشاهده می‌شود برای برخی عناوین در لایحه اعتباری در نظر گرفته نشده است و در مقابل عناوین جدیدی در لایحه درج شده است.

۱. برای مطالعه بیشتر به گزارش بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور ۶. طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، به شماره مسلسل ۱۲۸۶۴ مراجعه شود.

(میلیارد ریال)

جدول ۸. مقایسه توزیع اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای استانی در قانون بودجه سال ۱۳۹۱ و لایحه بودجه سال ۱۳۹۲

عنوان	تملك دارایی استانی سرمایه‌ای	۲ درصد درآمد حاصل از صادرات نفت خام و گاز طبیعی ^(۱)	مصوبات خاص ^(۲)	ماده (۱۸۰) قانون برنامه پنجم توسعه ^(۳)	راه‌اندازی شهرستان‌های جدیدالتأسیس	تکمیل طرح‌های تأمینی و تربیتی	آسفالت راه‌های روستایی فاقد آسفالت	طرح‌های مطالعاتی و اجرایی	ماده (۱۲) قانون برنامه پنجم ^(۴)	تخریب، بازسازی و مقاوم‌سازی مدارس	زیرساخت‌های شهرک‌ها و نواحی صنعتی (آب، برق و گاز)	فرمانداری‌های ویژه
قانون بودجه سال ۱۳۹۱	۳۵،۹۳۸	۱۷،۸۰۲	۶،۲۰۰	-	۳۶۰	۴۵۰	۳،۱۹۲	-	-	-	۱،۶۳۴	-
لایحه بودجه سال ۱۳۹۲	۳۴،۲۰۹	۱۸،۰۱۰	۶،۰۴۰	۱۲،۰۰۰	۶۵۰	۴۵۰	۲،۳۰۰	۳،۷۴۵	۲،۰۰۰	۷،۷۴۵	۱،۲۰۰	۳۲۴
رشد (درصد)	-۴/۸	۱/۲	-۲/۶	-	۸۰/۶	۰/۰	-۲۷/۹	-	-	-	-۵/۲۶	-

مأخذ: جدول ۱-۱۰ قانون بودجه سال ۱۳۹۱ و لایحه بودجه سال ۱۳۹۲.

(۱) براساس ماده (۱۳۲) قانون برنامه پنجم توسعه مقرر گردید دولت دو درصد (۲٪) از درآمد حاصل از صادرات نفت خام و گاز طبیعی را به ترتیب یک‌سوم به استان‌های نفت‌خیز و گازخیز و دوسوم به شهرستان‌ها و مناطق کمتر توسعه‌یافته جهت اجرای برنامه‌های عمرانی در قالب بودجه‌های سنواتی اختصاص دهد.

(۲) براساس مصوبات سفر مقام معظم رهبری و هیئت دولت.

(۳) ماده (۱۸۰) قانون برنامه پنجم توسعه مقرر می‌دارد در راستای تحقق اصل چهل‌وهشتم قانون اساسی، سیاست‌های کلی و جهت حصول به اهداف چشم‌انداز و به‌منظور استفاده متوازن از امکانات کشور و توزیع عادلانه و رفع تبعیض و ارتقای سطح مناطق کمتر توسعه‌یافته و تحقق پیشرفت و عدالت، دولت مکلف است در توزیع منابع عمومی و یارانه سود تسهیلات به نحوی عمل نماید که فاصله شاخص برخورداری شهرستان‌های با کمتر از سطح متوسط کشور در پایان برنامه چهارم در بخش‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، زیربنایی و امنیتی در هر سال برنامه حداقل ده درصد (۱۰٪) به سطح یاد شده نزدیک شود.

معادل دو درصد (۲٪) از اعتبارات بودجه عمومی دولت در قالب ردیف‌های مشخص برای مصارف معین در بودجه سنواتی در اختیار معاونت قرار می‌گیرد تا در راستای تحقق اهداف فوق توزیع و هزینه شود.

(۴) براساس ماده (۱۲) قانون برنامه پنجم توسعه، دولت به‌منظور تعمیق ارزش‌ها، باورها و فرهنگ مبتنی بر هویت اسلامی و ترویج سیره و سنت اهل بیت علیهم‌السلام و استفاده بهینه از ظرفیت معنوی اماکن زیارتی به‌ویژه در شهرهای مقدس مشهد، قم و شیراز نسبت به انجام امور ذیل تا پایان برنامه اقدام می‌نماید:

الف) شناسایی دقیق نیازها و مشکلات زائرین، برنامه‌ریزی و تدوین کارهای لازم جهت ساماندهی امور زائرین و تأمین زیرساخت‌های لازم از طریق حمایت از شهرداری‌ها و بخش‌های غیردولتی،

ب) توسعه امکانات، فعالیت‌های فرهنگی و خدمات زیارتی در قطب‌های زیارتی و گردشگری مذهبی و فراهم نمودن زمینه زیارت مطلوب و اجرای پروژه‌های زیربنایی مورد نیاز در قالب بودجه‌های سنواتی.

ادامه جدول ۸

(میلیارد ریال)

عنوان	سالن‌های چندمنظوره مدارس	مراکز بهداشتی و درمانی	طرح‌های مطالعاتی و اجرایی	آب آشامیدنی روستاها	حوزه‌های علمی	ماده (۱۹۴) قانون برنامه پنجم (ارتقای شاخص‌های توسعه روستایی علاوه بر اعتبارات استانی)*	طرح‌های هادی روستایی	کمک‌های فنی و اعتباری فصل کشاورزی و منابع طبیعی	کمک‌های فنی و اعتباری فصل صنعت و معدن	کمک‌های فنی و اعتباری بهسازی نانوایی‌ها	کمک‌های فنی و اعتباری سرویس‌های بهداشتی بین‌راهی	کمک‌های فنی و اعتباری برای خرید زمین، ساختمان و تعمیرات مدارس غیردولتی
قانون بودجه سال ۱۳۹۱	۳۰۰	۲۰۰	۳،۰۳۰	۱،۶۳۴	۱،۶۳۴	۳،۲۲۰	-	-	-	-	-	-
لایحه بودجه سال ۱۳۹۲	-	-	-	-	-	-	۱،۵۰۰	۵،۴۳۳	۲۵۵	۴۱	۱۰۰	۲۰۷

مأخذ: همان.

توضیح: در این جدول به‌علت آنکه عناوین جدیدی در لایحه اضافه شده و در مقابل برخی عناوین قانون سال ۱۳۹۱ حذف شده است، ردیف رشد در این جدول حذف گردید.

* براساس ماده (۱۹۴) قانون برنامه پنجم توسعه، دولت مکلف است به‌منظور بهبود وضعیت روستاها در زمینه سیاستگذاری، برنامه‌ریزی، راهبری، نظارت و هماهنگی بین دستگاه‌های اجرایی، ارتقای سطح درآمد و کیفیت زندگی روستاییان و کشاورزان و کاهش نابرابری‌های موجود بین جامعه روستایی، عشایری و جامعه شهری، حمایت لازم را به‌عمل آورد (عناوین حمایتی در ادامه ماده ذکر شده است).

در لایحه بودجه جدول جدیدی به شماره (۲-۱۰) با عنوان «طرح‌های مربوط به کمک‌های فنی و اعتباری» موضوع جدول (۱-۱۰) را تشریح کرده است. از آنجا که

اطلاعات تکمیلی راجع به آن وجود ندارد، در این‌جا تنها به‌طور خلاصه اهداف و میزان اعتبار در نظر گرفته شده طرح‌ها در جدول ۹ این گزارش نشان داده شده است.

(میلیارد ریال)

جدول ۹. طرح‌های مربوط به کمک‌های فنی و اعتباری موضوع جدول ۱-۱۰ لایحه بودجه ۱۳۹۲ کل کشور

شماره طبقه بندی	عنوان	اهداف کمی طرح	واحد	مقدار	عنوان دستگاه اجرایی	برآورد اعتبارات برای سال ۱۳۹۲
۳۰۱۰۰	فصل آموزش					۲۰۷
۳۰۱۴۷۰۳۸	کمک‌های فنی و اعتباری برای خرید زمین، ساختمان و تعمیرات مدارس غیردولتی	کمک‌های فنی و اعتباری	واحد آموزشی	۱۶,۷۰۰	وزارت آموزش و پرورش - سازمان مدارس غیردولتی و توسعه مشارکت‌های مردمی	۲۰۷
۳۰۲۰۰	فصل فرهنگ و هنر					۱۰۰
۳۰۲۳۸۰۱۷	کمک‌های فنی و اعتباری سرویس‌های بهداشتی بین‌راهی	کمک‌های فنی و احداث	مجموعه	۱,۰۰۰	شرکت توسعه ایرانگری و جهانگردی	۱۰۰
۴۰۱۰۰	فصل کشاورزی و منابع طبیعی					۵,۴۳۳
۴۰۱۳۷۰۰۸	کمک‌های فنی و اعتباری برای توسعه عملیات آبخیزداری	ایجاد و تثبیت فرصت‌های شغلی و توسعه فعالیت‌های اقتصادی	نفر	۵,۹۲۱	سازمان جنگل‌ها و مراتع و آبخیزداری کشور	۹/۹
۴۰۱۴۲۰۰۴	کمک‌های فنی و اعتباری برای توسعه مکانیزاسیون کشاورزی	ایجاد و تثبیت فرصت‌های شغلی و توسعه فعالیت‌های اقتصادی	نفر	۵۸,۰۹۵	وزارت جهاد کشاورزی	۵۰۲
۴۰۱۵۲۰۰۷	کمک‌های فنی و اعتباری برای اجرای عملیات آب و خاک کشاورزی	ایجاد و تثبیت فرصت‌های شغلی و توسعه فعالیت‌های اقتصادی	نفر	۲۲,۷۸۰	وزارت جهاد کشاورزی	۱۱۱
۴۰۱۵۲۰۰۸	کمک‌های فنی و اعتباری برای توسعه آبیاری تحت فشار	اجرای طرح‌های آبیاری تحت فشار	هکتار	۷۰۰,۰۰۰	وزارت جهاد کشاورزی	۴,۶۳۶
		مطالعه سیستم‌های آبیاری تحت فشار	هکتار	۵۰۰,۰۰۰		
۴۰۲۰۱۴۸۳	کمک‌های فنی و اعتباری شبکه فرعی آبیاری و زهکشی حوضه‌های آبریز کشور (تأمین سهم بهره‌برداران)	احداث شبکه آبیاری و زهکشی	هکتار	۲۷۰,۰۰۰	وزارت جهاد کشاورزی	۱۷۴
۴۰۳۰۰	فصل صنعت و معدن					۲۵۵
۴۰۳۰۸۰۰۳	کمک‌های فنی و اعتباری به صنایع کوچک و متوسط	ایجاد اشتغال	نفر	۱۲,۵۹۲	شرکت مادر تخصصی سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران	۱۲۰
		اعطای تسهیلات و پرداخت یارانه سود تسهیلات	فقره	۵۰۲		
۴۰۳۰۸۰۰۶	کمک‌های فنی و اعتباری به صنایع نساجی و پوشاک	تشکیل سرمایه ثابت	مورد	۳۰۰	وزارت صنعت معدن و تجارت	۱۳۵
۴۰۵۰۰	فصل بازرگانی و تعاون					
۴۰۵۰۲۰۳۱	کمک فنی و اعتباری بهسازی نانوایی‌ها	بهسازی نانوایی‌ها	واحد	۵۴,۰۰۰	شرکت مادر تخصصی بازرگانی دولتی ایران	۴۱
۶,۰۳۷	جمع کل					

مأخذ: جدول ۱۰-۲ لایحه بودجه ۱۳۹۲.

جدول ۱۰ به تفصیل سهم استان‌ها از مصارف استانی (مجموع مصارف عمومی و اختصاصی) را نشان می‌دهد.^۱ استان‌های خوزستان با ۸ درصد، خراسان رضوی و فارس با ۶ درصد بیشترین سهم از مصارف استانی کل کشور را به خود اختصاص داده‌اند. استان‌های قم، سمنان، قزوین، خراسان شمالی و چهارمحال و بختیاری با کمتر از ۲ درصد کمترین سهم از کل مصارف استانی را داشته‌اند. استان‌های تهران با ۷ درصد، خراسان رضوی، فارس و خوزستان با ۶ درصد بیشترین سهم از کل اعتبارات هزینه‌ای را به خود اختصاص داده‌اند. در مقابل استان‌های قم با ۱ درصد، خراسان شمالی و قزوین با کمتر از ۲ درصد، کمترین سهم از کل اعتبارات هزینه‌ای استانی در لایحه بودجه برای آنها پیش‌بینی شده است. در میان توزیع اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای در میان استان‌های کشور استان خوزستان با ۹ درصد، استان خراسان رضوی و استان فارس با ۶ درصد بیشترین سهم از اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای را به خود اختصاص داده‌اند. استان سمنان با ۱/۳ درصد، استان چهارمحال و بختیاری با ۱/۵ درصد و استان‌های یزد، قزوین و قم با کمتر از ۲ درصد، کمترین سهم از توزیع اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای را در میان استان‌های کشور داشته‌اند. بیشترین سهم هزینه‌های اختصاصی استانی به استان تهران (۱۷ درصد)، اصفهان (۱۰ درصد) و خراسان رضوی (۸ درصد) اختصاص داشته و استان‌های ایلام، خراسان شمالی و بوشهر (۰/۳ درصد) کمترین سهم را دارند.

---

۱. ضرورت این جدول به دلیل آن است که ممکن است اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی رشد زیادی داشته باشد ولی لزوماً سهم آن استان از کل اعتبارات استان‌ها قابل ملاحظه نباشد و برعکس رشد اعتبارات استانی کم باشد، اما سهم آن در میان استان‌ها در رتبه بالایی قرار گیرد.

جدول ۱۰. سهم استان‌ها از مصارف استانی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ (درصد)

از کل مصارف اختصاصی	از کل اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای	از کل اعتبارات هزینه‌ای	از کل مصارف عمومی	از کل مصارف عمومی و اختصاصی	نام استان	کد استان
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	کل کشور	
۳	۲	۲	۲	۲	استان مرکزی	۵۱
۱	۳	۴	۴	۴	استان گیلان	۵۲
۵	۴	۵	۴	۴	استان مازندران	۵۳
۳	۴	۴	۴	۴	استان آذربایجان شرقی	۵۴
۲	۴	۴	۴	۴	استان آذربایجان غربی	۵۵
۲	۳	۴	۳	۳	استان کرمانشاه	۵۶
۵	۹	۶	۸	۸	استان خوزستان	۵۷
۵	۶	۶	۶	۶	استان فارس	۵۸
۲	۵	۴	۵	۵	استان کرمان	۵۹
۸	۶	۶	۶	۶	استان خراسان رضوی	۶۰
۱۰	۴	۵	۵	۵	استان اصفهان	۶۱
۱	۳	۳	۳	۳	استان هرمزگان	۶۲
۱	۵	۳	۵	۴	استان سیستان و بلوچستان	۶۳
۲	۳	۳	۳	۳	استان کردستان	۶۴
۴	۲	۳	۲	۲	استان همدان	۶۵
۲	۳	۳	۳	۳	استان لرستان	۶۶
۰	۲	۲	۲	۲	استان ایلام	۶۷
۲	۲	۲	۲	۲	استان زنجان	۶۸
۱	۲	۲	۲	۲	استان چهارمحال و بختیاری	۶۹
۱	۲	۲	۲	۲	استان کهگیلویه و بویراحمد	۷۰
۲	۱	۲	۲	۲	استان سمنان	۷۱
۶	۲	۲	۲	۲	استان یزد	۷۲
۰	۴	۳	۳	۳	استان بوشهر	۷۳
۱۷	۴	۷	۵	۵	استان تهران	۷۴
۱	۲	۲	۲	۲	استان اردبیل	۷۵
۴	۲	۱	۲	۲	استان قم	۷۶
۲	۲	۲	۲	۲	استان قزوین	۷۷
۲	۳	۳	۳	۳	استان گلستان	۷۸
۰	۲	۲	۲	۲	استان خراسان شمالی	۷۹
۱	۲	۲	۲	۲	استان خراسان جنوبی	۸۰
۳	۲	۲	۲	۲	استان البرز	۸۱

مأخذ: جدول ۱۰ لایحه بودجه ۱۳۹۲.

توضیح: اعداد گرد شده است.

نتیجه‌گیری

با اینکه مصارف بودجه عمومی دولت در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۱ حدود ۱۶/۸ درصد افزایش یافته است، اما کل مصارف استانی (هزینه‌های عمومی و اختصاصی) ۲۰/۵ درصد رشد کرده است. کل مصارف استانی (آنچه که در جداول بودجه استانی درج می‌شود) ۷/۵ درصد از سهم مصارف بودجه عمومی دولت را تشکیل داده است.

توزیع میان درآمدهای عمومی ملی و استانی نشان می‌دهد ۲۳ درصد درآمدها، استانی و ۷۷ درصد آن ملی هستند. از طرفی توزیع هزینه‌های عمومی بین دستگاه‌ها نشان می‌دهد که سهم دستگاه‌های اجرایی استانی ۹ درصد و سهم دستگاه‌های ملی ۶۸ درصد پیش‌بینی شده است.

درآمدهای استانی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ نسبت به درآمدهای استانی مصوب بودجه سال ۱۳۹۱ با رشد ۲۸ درصد پیش‌بینی شده است. بیشترین افزایش درآمدها مربوط به مالیات بر اشخاص حقوقی غیردولتی، مالیات بر کالا و خدمات و مالیات بخش مشاغل است.

مصارف عمومی استانی ۲۳ درصد، اعتبارات هزینه‌ای ۱۴ درصد و اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای ۲۷ درصد رشد داشته است، با این حال، اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای استانی سهم ۲۶ درصدی را از کل اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای در بودجه عمومی دولت نشان می‌دهد.

ضریب برداشت از درآمدهای استانی (یعنی تقسیم هزینه‌های عمومی استان بر درآمدهای استان) از ۳۹ درصد قانون بودجه سال ۱۳۹۱ به ۳۷ درصد در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کاهش یافته است که به دلیل رشد بیشتر درآمدهای استانی نسبت به مصارف عمومی استان بوده است.

از لحاظ توزیع مصارف استانی، استان‌های خوزستان با ۸ درصد، خراسان رضوی و فارس با ۶ درصد بیشترین سهم از کل مصارف استانی کل کشور را به خود اختصاص داده‌اند. استان‌های قم، سمنان، قزوین، خراسان شمالی و چهارمحال و بختیاری با کمتر از ۲ درصد کمترین سهم از کل مصارف استانی در کشور را دارند. گفتنی است که اعتبارات ملی نیز در نهایت در سطح استان‌ها توزیع می‌شود که اطلاعات موجود در قانون بودجه نشان نمی‌دهد که سهم هریک از استان‌ها از منابع ملی چه مقدار است.

تا سال ۱۳۸۷، پیوست ۳ بودجه کل کشور با عنوان «بودجه استانی» ارائه می‌گردید که در آن به تفکیک استان‌ها، هزینه‌های جاری و تملک دارایی سرمایه‌ای، استانی برحسب دستگاه‌ها و فصول ارائه می‌گردید که از سال ۱۳۸۸ ارائه نشده است. طبق این پیوست، نحوه تخصیص بودجه به دستگاه‌ها و برنامه‌های مختلف در استان‌ها توسط مجلس شورای اسلامی قابل ارزیابی بود.

باید اذعان داشت براساس بودجه استانی نمی‌توان مقدار بودجه توزیع شده در هر استان

را به طور کامل مشخص کرد. زیرا درحالی که کل بودجه عمومی دولت و حتی بودجه شرکت‌های دولتی در میان استان‌های کشور توزیع می‌گردد، اما سهم مصارف استانی تنها ۷/۵ درصد از کل مصارف بودجه عمومی را نشان می‌دهد. به عبارتی نحوه توزیع ۹۲/۵ درصد از مصارف بودجه عمومی دولت در استان‌ها مشخص نیست. آنچه به عنوان کل مصارف استانی اشاره می‌شود در واقع منابعی است که مدیریت آن به دست شورای برنامه‌ریزی استان است. بنابراین برای بررسی دقیق‌تر، توزیع اعتبارات بودجه عمومی دولت در سطح استان‌ها لازم است که توزیع اعتبارات ملی به همراه اعتبارات استانی و انباشت آنها طی سال‌های مختلف مورد بررسی قرار گیرد.

منابع و مآخذ

۱. قانون برنامه چهارم توسعه.
۲. قانون برنامه پنجم توسعه.
۳. قانون بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور.
۴. لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۲۹۰۱

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور ۳۷. بودجه استانی

نام دفتر: مطالعات برنامه و بودجه (گروه بودجه)

تهیه و تدوین: احسان آقاجانی معمار

ناظران علمی: محمد قاسمی، محمدتقی فیاضی

مناقضی: کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی:

۱. قانون بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور

۲. لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور

۳. بودجه استانی

تاریخ انتشار: ۱۳۹۱/۱۲/۲۳